

REMISSYTTRANDE

Datum

2025-06-27

Dnr

2025/2762

Regeringskansliet
Justitiedepartementet
ju.remissvar@regeringskansliet.se
ju.L7@regeringskansliet.se

Betänkandet Skärpta och tydligare krav på vandel för uppehålls- tillstånd (SOU 2025:33)

(Departementets diarienummer Ju2025/00812)

En stor del av det aktuella betänkandet avser frågor om uppgiftsskyldighet för olika myndigheter i förhållande till Migrationsverket. Justitiekanslern uttalade i sitt remissyttrande över betänkandet Vissa åtgärder för stärkt återvändandeverksamhet och utlänningskontroll, SOU 2024:80, att det är svårt att överblicka hur de tämligen många förslag som lagts på senare tid förhåller sig till varandra och vilka konsekvenser de sammantaget får beträffande skyddet för de enskildas personliga integritet liksom för rättighets- skyddet i övrigt, något som myndigheten även påtalat i tidigare remissyttranden.

I betänkandet läggs nu ytterligare förslag på området, samtidigt som utredningen uttryckligen anger att de förslag som lades i betänkandet Ökat informationsutbyte mellan myndigheter – Behov och föreslagna åtgärder, SOU 2024:63, skulle tillgodose det identifierade behovet av tillgång till information för Migrationsverket (*sid. 488 ff*). Utredningen konstaterar också att det stora antalet förslag gör det svårt att överblicka såväl konsekvenserna av de föreslagna åtgärderna som behovet av ytterligare åtgärder samt att ett helhetsgrepp behöver tas (*sid. 597*).

Justitiekanslern kan bara instämma i dessa bedömningar och vidhåller därför den synpunkt om detta som lämnats i tidigare remissyttranden.

När det gäller det aktuella betänkandet gör den synpunkten sig dessutom gällande i fråga om förslagen om en generell återkallelsegrund på grund av brott (*avsnitt 9.8*), där det helt nyligen presenterats ett betänkande med förslag på området; Ett skärpt regelverk om utvisning på grund av brott, SOU 2025:54. I den utredningen föreslås att åklagare ska ges en skyldighet att framställa ett utvisningsyrkande om brottsligheten är utvisningsgrundande.

Den återkallelsegrund som föreslås i det aktuella betänkandet ska endast vara tillämplig i fall där allmän domstol inte prövat frågan om utvisning i samband med åtalet. För det fall att förslaget i SOU 2025:54 genomförs borde återkallelsegrunden därför i princip inte kunna tillämpas annat än i undantagsfall. Detta illustrerar vikten av en helhetssyn vid den fortsatta beredningen av de olika förslagen på området.

Justitiekanslern delar utredningens bedömning att det enbart är redan kriminaliserade och straffbara yttranden som ska kunna beaktas vid vandelsprövningen (*avsnitt 5.6*). Om yttranden som inte är kriminaliserade skulle utgöra en självständig grund för att vägra utlänningar rätt att resa in eller vistas här i landet finns – som utredningen konstaterar – en risk att vissa utlänningars yttrandefrihet inskränks i förhållande till såväl andra utlänningar som svenska medborgare. En sådan ordning framstår som högst olämplig.

När det gäller utredningens förslag (*avsnitt 10.13.2*) att inte undanta uppgifter som omfattas av s.k. socialtjänstsekretess enligt 26 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), OSL, från den nya bestämmelsens tillämpningsområde efterlyser Justitiekanslern en konsekvensanalys. Utredningen konstaterar att ett ökat utlämnande av uppgifter kan komma att få negativa effekter för förtroendet och tilliten till socialtjänstens verksamhet vilket kan medföra att enskilda inte vill informera socialtjänsten om sådant som kan vara av intresse för Migrationsverket. Någon vidare analys av förslagets konsekvenser för den enskilda, främst vad gäller risken för att enskilda avstår från att söka hjälp hos socialtjänsten, finns dock inte. Justitiekanslern noterar även att en annan utredning¹ nyligen kom fram till att socialtjänsten, när det gäller uppgifter om utlänningar som inte har rätt att vistas i Sverige, *inte* bör omfattas av uppgiftsskyldighet över huvud taget bl.a. på grund av risken för att utlänningar inte får tillgång till det skydd som socialtjänsten utgör.

Utredningen har kommit fram till att det saknas behov av en ny sekretessbestämmelse för uppgifter hos Migrationsverket (*avsnitt 10.14*) främst mot bakgrund av att uppgifter om enskilds personliga förhållanden i regel omfattas av sekretess, med omvänt skaderekvisit, enligt 37 kap. 1 § OSL hos myndigheten. Justitiekanslern konstaterar dock att det enligt utredningens förslag inte är uteslutet att även uppgifter som omfattas av absolut sekretess, efter en intresseavvägning, kan komma att lämnas ut till Migrationsverket. Sådana uppgifter riskerar alltså, såvida det inte finns någon annan sekretessbestämmelse som skyddar dem, att få ett svagare skydd hos Migrationsverket. Utredningens bedömning att det inte finns behov av en ny sekretessbestämmelse kan därför behöva analyseras och övervägas ytterligare under den fortsatta beredningen.

Ärendet har föredragits av Lars Halvarsson och Rebecca Boavida Åkerman.

På Justitiekanslerns vägnar

Anna Falk

¹ SOU 2024:80 - Vissa åtgärder för stärkt återvändandeverksamhet och utlänningskontroll.